

Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1929-07-18, iš Steinacho - į Būgius

Pirmą dienąėjimo

Pirmą dienąėjimo – pakilom iki Bremer Hütte 2390 mt. [1] Prie pat gletšerų pašonės. Tūkstančiai upelių iš kalnų – ledų bėga: atrodo, visas kalnas milžinas ūžia [2]. Miestai – toli toli paliko. Kiek aš miestuos nervinuos, pykau, kad negaliu pasilikti vienas, tiek aš dabar esu ramus, tarytum atsidūriau savo stichijoj [3]. Einu labai gerai. Pirmas. Sunkiausias rucksakas, bet jaučiuosiu labai gerai [4]. [1v] // [1r] //

Dabar galiu daugiau būti vienas, Vienoje, Trieste, Venecijoj aš buvau „беспомощный“ [5]. Priklausiau nuo tų, kurie žino vietą ar moka kalbos, – o toks priklausymas man stačiai nepakenčiamas. Dabar visai kas kita. Kiekvienas žodis – įsakymas – ir jis yra išpildomas šventai ir drausmingai. Daug aš neprivalau kalbėti – ir nekalbu. Užtat galiu tylėt, kiek noriu. [2v] // [2r] //

Erzina tiktai Venclova [6] su Petrauskaite [7] – idiotai. Bet šiaip labai gerai – kalnas ūžia – dūšioj taip lengva ir laisva. Šiandie aš nebesijaučiu nelaimingas. Šiandie aš vėl jaučiu, kad esu gyvas ir noriu gyventi.

Ir Tave, ir mūsų Daliukėlį aš myliu nauja nauja meile, dūšioje gyvenu su jumis ir jaučiu jūsų alsavimą. Džiaugiuos ir bučiuoju bučiuoju.

Balys

Liep. 18 d. [8] [3v] // [3r] //

KOMENTARAI

- [1] „Nakvodavome dabar kalnų hiutėse, kultūringai pastatytose trobelėse. Jų buvo visur, šitų trobelių, – ir almose, ir kalnų miškuose. Buvo ir sniegynuose, kur, atrodė, taip sunku atgabenti statomąją medžiagą. Ir vis dėlto darbštūs žmonės jas pastatė, gerai įrengė, įtaisė kambarius poilsiui, nedidelius jaukius restoranėlius, parinkę ypatingai gražias vietas, iš kur atsiveria reti ir išpūdingi vaizdai į kalnus, miškus, upes, – į nuostabų Alpių pasaulį“ (Antanas Venclova, „Kelionė į Vakarus“, in: *Jaunystės atradimas*, Vilnius: Vaga, 1966, p. 139).
- [2] „Kai kur baisiai gražūs kriokliai: vanduo pro masyvinę uolą kelias dešimtis metrų griūva žemyn. Viršų jo kyla vaivorykštė. Vanduo teka iš ledynų ir baisiai šaltas“ (Antanas Venclova, „Mūsų studentų ekskursija į Europos Vakarus“, in: *Jaunimas*, Kaunas, 1929-10, Nr. 19-20, p. 284).
- [3] „Mūsų vadovas kalnuose jautėsi kaip naujai gimęs. Jis pasakojo mums įvairius nuotykius iš savo kelionių pirmojo karo metu po Kaukazą, aiškino, kad Alpės, palyginus su Kaukazu, atrodo lyg gražus atvirukas. Kaukazas esąs baisiai didingas ir laukinis, o šie kalnai turistų jau išvaikščioti skersai ir išilgai. Sruoga svajojo dar kada nors pakliūti į Kaukazo kalnus, kuriuose jis kadaise klaidžiojęs, slapstydamasis, kad nepakliūtų į Laikinosios vyriausybės armiją, gyvenęs su pusiau laukiniais kalniečiais, kurie jam palikę neužmirštamą ispūdį savo draugiškumu ir vaišingumu“ (Antanas Venclova, „Kelionė į Vakarus“, in: *Jaunystės atradimas*, Vilnius: Vaga, 1966, p. 139).
- [4] Balio Sruogos, ekskursijos vadovo, kuprinė buvo sunkiausia: „Šiomet maišai labai sunkūs – panelės neša jau daugiau 10-12 kilgr. Mano daliai teko ne mažiau 20 klg.: reikėjo maisto pasiimti visoms šešioms dienoms“ (Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Sruogienei, iš Steinacho – į Būgius, 1929-07-17, in: *MLLM GEK* 3961/33, l. 2v).
- [5] Беспомощный *rus* =Bejėgis.

- [6] Antanas Venclova (1906–1971), rašytojas. 1925–1932 m. Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto studentas. Atsiminimuose neaprašė, kokių nuotykių, suerzinusių Balį Sruogą, iškrėtė 1929 m. ekskursijoje po Vakarų Europą.
- [7] Alina Petrauskaitė (1904–1994), lituanistė. 1923–1928 m. Lietuvos universiteto Teologijos-filosofijos fakulteto studentė. 1928–1941 m. Kauno „Aušros“ mergaičių valstybinės gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja.
- [8] Atvirlaiškio trečiojo atviruko antros pusės kairėje paraštėje vertikaliai Balio Sruogos ranka prirašyta mėnesio ir dienos pažyma.